

Euskadiko koniferoetako eskolitidoak

Identifikatze- eta kontrol-gidaliburu praktikoa



Sergio López Romero • Pedro Romón Ochoa
Juan Carlos Iturrondobeitia Bilbao • Arturo Goldarazena Lafuente

Euskadiko koniferoetako eskolitidoak

Identifikatze- eta kontrol-gidaliburu praktikoa

Sergio López Romero
Pedro Romón Ochoa
Juan Carlos Iturrondobeitia Bilbao
Arturo Goldarazena Lafuente



Euskal Herriko
Unibertsitatea



Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia

Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco

Vitoria-Gasteiz, 2008

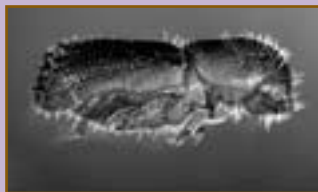
Lan honen bibliografia-erregistroa Eusko Jaurlaritzako Liburutegi Nagusiaren katalogoan aurki daiteke: <http://www.euskadi.net/ejgvbiblioteca>

Argitaratutako tituluak

1. Comercialización de los productos cultivados en invernaderos en la Comunidad Autónoma Vasca.
2. Estructura agraria de la Comunidad Autónoma Vasca.
3. Aproximación al Sistema de Derecho Alimentario.
4. Análisis y diagnóstico de los sistemas forestales de la Comunidad Autónoma del País Vasco.
5. De caserío agrícola a vivienda rural: evolución de la función agraria en la comarca de Donostia-San Sebastián.
6. La identidad reconstruida: espacios y sociabilidades emergentes en la ruralidad alavesa.
7. Variedades autóctonas del tomate del País Vasco.
8. Coste de la no agricultura en el País Vasco.
9. Emakumeak eta Osasuna EAEko Landa-Eremuetan / Mujeres y Salud en el Medio Rural de la CAE.
10. Arabako Errioxako ardo beltzen kalitatearen ebaluazio sentsoriala egiteko gidaliburua / Guía para la evaluación sensorial de la calidad de los vinos tintos de Rioja Alavesa.
11. Los escoltidos de las coníferas del País Vasco: guía práctica para su identificación y control.

Argitaraldia:	1.a, 2008ko martxoa
Ale-kopurua:	500 ale
©	Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioa Nekazaritza, Arrantza eta Elikadura Saila
© argazkiena:	Sergio López Romero (besterik adierazi ez bada)
Internet:	www.euskadi.net
Argitaratzailea:	Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco Donostia-San Sebastián, 1 - 01010 Vitoria-Gasteiz
Fotokonposizioa:	Composiciones RALI, S.A. Particular de Costa, 8-10 - 48010 Bilbao
Inprimategia:	Estudios Gráficos ZURE, S.A. Carretera Lutxana-Asua, 24-A - Erandio-Goikoa (Bizkaia)
ISBN:	978-84-457-2718-8
Lege Gordailua:	BI-1442-08

Aurkezpena



Liburu praktikoa honetan informazio anitza aurkituko dute bai basogintzan aritzen diren pertsonak zein izurrietan interesaturik daudenek. Hain zuzen ere, mozorro talde honek sortzen ditu osasun arazo larrienak gure konifera basoetan.

Egileen asmoa ez da izan edozein gidan agertu zitekeen taxuei buruzko katalogo soil bat eskaintzea, ez horixe, areago joan nahi izan dute. Izan ere, eskoliti-doen biologia eta ekologiaren alderdi orokorrenak hartu dituzte kontuan intsektu mota hauen ikuspegi zabalagoa eskaintzeko.

Eskuartearen dugun liburua baliagarria gertatuko da kakalardo hauek hobeto identifikatu eta kontrolatzeko, bai eta beraiekin elkartuta daramatzaten onddoak eta transmititu dezaketen patologia ezagutzeko ere.

Liburu hau Eusko Jaurlaritzako Nekazaritza, Arrantza eta Elikadura sailak bultzaturik sortzen da, Neiker-Tecnalia Institutuan burutu diren ikerketa lerro estrategikoei jarraiki. Izan ere 6 urteetan zehar basogintza entomologikoan egindako ikerketaren emaitza partziala izanik nazioarte mailan aldizkari zientifiko desberdinetan argitaratu diren lan anitz gauzatu dira.

Nekazaritza, Arrantza eta Elikadura sailetik nahi genuke basogintza ekosistemaren kudeaketa iraunkorarentzat ezinbestekoa den informazio jarria eta jakintza ez bukatzea eta liburuaren argitalpenak aipatutakoan lagungarria gertatzea.

GONZALO SÁENZ DE SAMANIEGO
Nekazaritza, Arrantza eta Elikadura Sailburua

Aurkibidea

Sarrera	11
Euskal Herriko koniferoetako eskolitidoak	15
• Sailkapen taxonomikoa	17
• Deskribapena	19
• Ostalari-heina	22
• Elikadura-motak	24
• Bizi-zikloa	25
• Etsai naturalak	35
• Eskolitidoen garrantzi ekonomikoa baso-sektorean	39
• Eskolitidoen kontrola	52
Eskolitidoen identifikazioa	57
• Bilketa eta behaketa-prestakinak	59
• Zehaztapen-irizpideak	65
Fitxa faunistikoak	81
• Koniferoetako eskolitidoak	83
<i>Hylastes ater</i> (Paykull, 1800)	83
<i>Hylastes attenuatus</i> (Erichson, 1836)	86
<i>Hylastes angustatus</i> (Herbst, 1793)	88
<i>Hylurgops palliatus</i> (Gyllenhal, 1813)	90
<i>Tomicus piniperda</i> (Linnaeus, 1758)	92
<i>Tomicus minor</i> (Hartig, 1834)	96
<i>Hylurgus ligniperda</i> (Fabricius, 1787)	98
<i>Trypodendron lineatum</i> (Olivier, 1795)	100
<i>Trypodendron domesticum</i> (Linnaeus, 1758)	102
<i>Hypothenemus eruditus</i> (Westwood, 1836)	104
<i>Crypturgus cinereus</i> (Herbst, 1793)	106
<i>Dryocoetes autographus</i> (Ratzeburg, 1837)	108
<i>Xyleborinus saxesenii</i> (Ratzeburg, 1837)	110

<i>Xylosandrus germanus</i> (Blandford, 1894)	113
<i>Xyleborus dispar</i> (Fabricius, 1792)	116
<i>Xyleborus eurygraphus</i> (Ratzeburg, 1837)	119
<i>Pityophthorus lichtensteinii</i> (Ratzeburg, 1837)	120
<i>Pityophthorus pubescens</i> (Marsham, 1802)	122
<i>Gnathotrichus materiarius</i> (Fitch, 1858)	124
<i>Pityogenes quadridens</i> (Hartig, 1784)	126
<i>Pityogenes bidentatus</i> (Herbst, 1784)	128
<i>Pityogenes calcaratus</i> (Eichhoff, 1878)	130
<i>Ips acuminatus</i> (Gyllenhal, 1827)	132
<i>Ips sexdentatus</i> (Börner, 1776)	136
<i>Orthotomicus erosus</i> (Wollaston, 1857)	140
<i>Orthotomicus laricis</i> (Fabricius, 1792)	142
<i>Orthotomicus longicollis</i> (Gyllenhal, 1827)	144
• Hostozabaletako eskolitidoak	146
<i>Hylesinus varius</i> (Panzer, 1799)	146
<i>Phloeophthorus rhododactylus</i> (Marsham, 1802)	148
<i>Scolytus intricatus</i> (Ratzeburg, 1837)	150
<i>Scolytus multistriatus</i> (Marsham, 1802)	152
<i>Trypodendron signatum</i> (Fabricius, 1787)	154
<i>Xyleborus monographus</i> (Fabricius, 1792)	156
<i>Xyleborus dryographus</i> (Fabricius, 1792)	158
Eranskinak	161
• I. EPPOren arabera, Europarako arriskutsuak izan litezkeen espezieak	163
<i>Dendroctonus</i> generoko espezieak	164
<i>Ips</i> generoko espezieak	166
<i>Scolytus</i> generoko espezieak	170
Arriskutsuak izan litezkeen beste eskolitido-espezie batzuk	170
• II. Glosarioa	173
• III. Bibliografia	177
• IV. Taxonen aurkibidea	195